

6. Бабиніна К.С. Кримінальне право України в православному вимірі (стан, динаміка та перспективи): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Бабиніна Катерина Станіславівна; Національний університет «Одеська юридична академія». — Одеса, 2008. — С. 95.
7. Волошенюк О.В. Метаправо, або деякі проблеми сучасної юридичної термінології [Електронний ресурс] / О.В. Волошенюк // Форум права. — 2016. — № 3. — С. 26–29. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_3_7

МИРОШНИЧЕНКО Н. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Питання щодо видів покарань, які застосовуються до неповнолітніх завжди викликали певний інтерес серед науковців. Особливої уваги заслуговує покарання у виді позбавлення волі. За офіційними даними до неповнолітніх найчастіше застосовується саме цей вид заходу. Так, у 2015 році — 12.7% (585 особам) від всієї кількості засуджених неповнолітніх осіб, 2016 року — 14.2% (особам 495). Частіше позбавлення волі до неповнолітніх призначається на досить тривалий строк, а саме від 2 до 5 років.

Загальні кримінологічні дослідження вказують, що значна кількість осіб, які відбували покарання у місцях позбавлення волі у неповнолітньому віці після закінчення строку покарання продовжують злочинну діяльність. Слід погодитись з думкою, що «рецидив має переважно пенітенціарну природу», «чим раніше людина вчинить злочин, за який її відправляють у місця позбавлення волі, тим імовірніше, що вона знову вчинить злочин» [1, с. 142].

На нашу думку є необхідність у перегляді основних підстав застосування позбавлення волі на певний строк до неповнолітніх, а також меж його призначення.

Для ефективного реформування та вдосконалення норм вітчизняного кримінального законодавства, доцільно проаналізувати зарубіжне законодавство.

В переважній більшості зарубіжних країн до неповнолітніх застосовують покарання у виді позбавлення волі, але цей вид покарання застосовується у виключних випадках. У багатьох країнах максимальний розмір позбавлення волі для неповнолітніх не може перевищувати

10 років, зокрема це у: Німеччині, Таджикистані, Узбекистані, Азербайджані, Молдавії, Литві та інших країнах.

У Білорусі, Казахстані — максимальний строк позбавлення волі не може бути понад 12 років. В Естонії взагалі позбавлення волі не може перевищувати 8 років.

Цікавий підхід до визначення меж строку позбавлення волі для неповнолітніх міститься у КК Таджикистану. Законодавець диференціює строки не тільки в залежності від ступеня тяжкості злочину, як за законодавством України, але й за віком. Відповідно до ст. 87 КК Таджикистану неповнолітні, які вчинили тяжкий або особливо тяжкий злочин у віці до шістнадцяти років — позбавлення волі може бути призначено на термін до 7 років; а до особи яка вчинила тяжкий або особливо тяжкий злочин у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років — на термін до десяти років. Схожий підхід вбачається у КК Узбекистану.

Деякі країни встановлюють категорію неповнолітніх осіб до яких не можна застосовувати позбавлення волі. Відповідно до КК Таджикистану, даний вид покарання не призначається до неповнолітніх, які вчинили злочин невеликої або середньої тяжкості вперше. За КК Узбекистану не застосовується до неповнолітніх, які вчинили злочин перших двох категорій за ступеням тяжкості, а також за необережні злочини не маючи значення ступень тяжкості злочину. Крім того законодавець не уточнює, що тільки за злочини, що були вчинені вперше. У Литві призначається позбавлення волі тільки за тяжкі та особливо тяжкі злочини.

Отже узагальнюючи кримінальне законодавство зарубіжних країн, слід зазначити, що позбавлення волі, у більшості випадків, не застосовується до неповнолітніх, які вчинили злочини перших двох категорій за ступеням тяжкості, а також не має значення чи вчиняла особа злочини раніше.

На нашу думку, КК України встановлює достатньо суворі межі застосування покарання у виді позбавлення волі. Посилення покарання не може бути ефективним засобом в боротьбі зі злочинністю. Більше значення має тут невідворотність, «неминучість покарання», а не його жорстокість [2, с. 72].

Переважає більшість наукових досліджень про злочинність неповнолітніх, свідчить про недоцільність застосування до неповнолітніх осіб позбавлення волі на тривалий строк. Застосування занадто суворих заходів до підлітків може викликати агресію на існуючу систему та до суспільства. Позбавлення волі на тривалий строк, негативно впливає на психіку дитини. Основний процес становлення особистості відбувається в місцях позбавлення волі, тобто у негативному оточенні.

У зв'язку із зазначеним, пропонуємо встановити максимальний строк позбавлення волі для неповнолітніх — 10 років. Крім того встановити заборону застосування цього виду покарання до неповнолітніх, які вчинили злочин невеликої або середньої тяжкості не залежно від кількості вчинених злочинів.

З огляду на зазначене пропонуємо наступну редакцію ст. 102 КК України:

Стаття 102. Позбавлення волі на певний строк

1. Покарання у виді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину вісімнадцятирічного віку, може бути призначене на строк від шести місяців до десяти років. Неповнолітні, засуджені до покарання у виді позбавлення волі, відбувають його у спеціальних виховних установах.

2. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який вчинив злочин невеликої або середньої тяжкості.

3. Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітнім які вчинили злочин у віці від 14 до 16:

1) за тяжкий злочин — на строк не більше п'яти років;

2) за особливо тяжкий злочин — на строк не більше восьми років.

4. Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітнім, які вчинили злочин у віці від 16 до 18 років:

1) за тяжкий злочин — на строк не більше семи років;

4) за особливо тяжкий злочин — на строк не більше десяти років.

Список використаної літератури:

1. Виноградова С.О. Рецидивна злочинність серед неповнолітніх: причини та попередження / С.О. Виноградова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. — 2015. — Вип. 33. — Т. 2. — С. 141-144.
2. Магарин М.С. Уголовная ответственность несовершеннолетних по новому уголовному законодательству Украины / М.С. Магарин // Правова держава — 2002. — № 4. — С. 70-73.

МИХАЙЛЕНКО Д. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ РЕЖИМІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ НА КОРУПЦІЮ В УКРАЇНІ

У правовій системі України реалізована ідея диференціації режимів правового впливу на корупцію у залежності від того, до якої сфери вона відноситься — публічної чи приватної. При цьому під режимом правового впливу на корупцію слід розуміти особливий порядок правового регулювання, який виражається у поєднанні таких юридичних засобів, як превентивні антикорупційні механізми, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, система підстав